

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Japonya'da yaşayan Hakkâri Kürt senarist ve oyuncu Murat Çiçek'in, 25 Haziran 2026 tarihinde geçirdiği maddi hasarlı bir trafik kazasının ardından gözaltına alınması ve 3 Temmuz 2026 tarihinde gözaltında şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmesi, devlet gözetimi altında gerçekleşen ve bütün yönleriyle aydınlatılması gereken şüpheli bir ölüm olarak kamu vicdanında derin kaygılara neden olmuştur. Kamuoyuna yansıyan bilgiler; gözaltı süreci, iletişim hakkının kullanımı, sağlık hizmetlerine erişim, ölümün gerçekleşme koşulları ve yürütülen soruşturmanın kapsamına ilişkin çok sayıda belirsizliği beraberinde getirmektedir.

Edinilen bilgilere göre Murat Çiçek, gözaltına alınmasının ardından dış dünya ile iletişim kuramamış; ailesi ve yakınları günler boyunca kendisine ulaşamamış, ölüm haberi ise olaydan günler sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin Japonya'daki diplomatik temsilciliği aracılığıyla aileye iletilmiştir. Ölüm nedeni, gözaltı sürecinde yaşananlara ilişkin resmi kayıtlar, sağlık raporları, otopsi bulguları ve soruşturmanın seyri konusunda kamuoyunu tatmin edecek düzeyde şeffaf bir açıklama yapılmamış olması, olayın tüm yönleriyle açıklığa kavuşturulmasını zorunlu kılmaktadır.

Devlet gözetiminde meydana gelen her şüpheli ölüm, yaşam hakkının korunmasına ilişkin pozitif yükümlülükler kapsamında etkili, bağımsız, tarafsız ve şeffaf bir soruşturmayı gerektirir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2'nci maddesi, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi, İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele ya da Cezaya Karşı Sözleşme, Mandela Kuralları ile Hukuka Aykırı Ölümlerin Etkili Soruşturulmasına İlişkin Minnesota Protokolü; devlet gözetiminde meydana gelen ölümlerde maddi gerçeğin bütün yönleriyle ortaya çıkarılmasını, delillerin korunmasını, kamu görevlilerinin olası eylem veya ihmallerinin araştırılmasını ve cezasızlığa yol açmayacak etkili soruşturma mekanizmalarının işletilmesini devletlerin temel yükümlülüğü olarak düzenlemektedir.

Bunun yanında, 1963 tarihli Viyana Konsolosluk İlişkileri Sözleşmesi uyarınca gözaltına alınan yabancı ülke yurttaşlarının konsolosluk makamlarına erişim hakkı uluslararası hukukun temel güvencelerinden biridir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyeti'nin diplomatik temsilciliklerinin süreçten hangi aşamada haberdar edildiği, Murat Çiçek ile konsolosluk görevlileri arasında görüşme sağlanıp sağlanmadığı, ölüm gerçekleşmeden önce ve sonrasında hangi diplomatik ve hukuki girişimlerin yürütüldüğü ile Japon makamlarından hangi bilgi ve belgelerin talep edildiği kamuoyunca bilinmemektedir.

Diğer taraftan Japonya'da yaşayan Kürt halkının ve çeşitli insan hakları kuruluşlarının, olayın son dönemde Kürtlere yönelik artan ayrımcı söylemler ve nefret kampanyaları bağlamında da değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin açıklamaları bulunmaktadır. Bu iddiaların doğruluğu ancak bağımsız ve etkili bir soruşturma sonucunda ortaya konulabilir. Bu nedenle yürütülen soruşturmanın olası ayrımcılık veya nefret saiki iddialarını da kapsayacak şekilde yürütülmesi, yaşam hakkının korunması ve adaletin tesisi bakımından zorunludur.

Yaşam hakkının etkin biçimde korunabilmesi, devlet gözetiminde meydana gelen her şüpheli ölümün hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde aydınlatılmasına, maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasına ve sorumluluğu bulunan kişi ya da kamu görevlilerinin hukuk önünde hesap vermesini sağlayacak etkili mekanizmaların işletilmesine bağlıdır. Bu çerçevede kamuoyunun doğru ve eksiksiz biçimde bilgilendirilmesi, Murat Çiçek'in gözaltında gerçekleşen şüpheli ölümüne ilişkin tüm belirsizliklerin giderilmesi, ölümün meydana geliş koşullarının bütün yönleriyle açığa çıkarılması, varsa ihmal, kusur veya sorumluluğu bulunan kişi ve kurumların tespit edilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin yurt dışında bulunan yurttaşlarının yaşam hakkının korunmasına ilişkin pozitif yükümlülüklerini etkin biçimde yerine getirip getirmediğinin açıklığa kavuşturulması amacıyla olayın tüm boyutlarıyla araştırılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, Murat Çiçek'in Japonya'da gözaltında meydana gelen şüpheli ölümüne ilişkin uluslararası adli yardımlaşma mekanizmalarının işletilmesi amacıyla herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?
2. Japon makamlarından; gözaltı sürecine ilişkin tüm adli kayıtlar, sağlık raporları, otopsi ve toksikoloji raporları ile soruşturma dosyasının paylaşılması talep edilmiş midir?
3. Bakanlığınız, olayın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2'nci maddesi, Minnesota Protokolü ve diğer uluslararası insan hakları standartları bakımından değerlendirilmesine yönelik herhangi bir hukuki inceleme yürütmekte midir?
4. Murat Çiçek'in gözaltında bulunduğu süre boyunca sağlık hizmetlerine erişiminin sağlanıp sağlanmadığı, sağlık durumuna ilişkin kayıtların eksiksiz tutulup tutulmadığı ve kamu görevlilerinin olası ihmal veya kusurlarının araştırılması yönünde herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?
5. Bakanlığınız, yürütülen soruşturmanın yalnızca ölüm nedenini değil; gözaltı koşullarını, kamu görevlilerinin eylem veya ihmallerini, delillerin korunmasını ve olası insan hakları ihlallerini kapsayacak şekilde yürütülmesini talep etmiş midir?
6. Olayın şüpheli ölüm niteliği dikkate alındığında, bağımsız ve tarafsız bir soruşturmanın yürütüldüğüne ilişkin Bakanlığınızın değerlendirmesi hangi bilgi ve belgelere dayanmaktadır?
7. Japonya'da Kürt halkına yönelik ayrımcı söylem ve nefret kampanyalarına ilişkin kamuoyuna yansıyan gelişmeler dikkate alındığında, Murat Çiçek'in şüpheli şekilde yaşamını yitirmesine ilişkin soruşturmada olası ayrımcılık veya nefret saiki ihtimalinin araştırılması yönünde herhangi bir talepte bulunulmuş mudur?

8. Murat Çiçek'in ailesinin adalete erişim hakkının korunması, soruşturma sürecine etkin katılımının sağlanması ve bilgiye erişiminin güvence altına alınması amacıyla Bakanlığınız tarafından hangi hukuki destek mekanizmaları işletilmektedir?
9. Yürütülen soruşturma sonucunda kamu görevlilerinin kasıt, ihmal, kötü muamele veya yaşam hakkının ihlali niteliğinde eylemlerinin tespit edilmesi hâlinde uluslararası adli iş birliği kapsamında hangi hukuki süreçler işletilecektir?
10. Bakanlığınız, Murat Çiçek'in gözaltında meydana gelen şüpheli ölümünün bütün yönleriyle aydınlatılması, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması, cezasızlığın önlenmesi ve sorumluların hukuk önünde hesap vermesinin sağlanması amacıyla bundan sonraki süreçte hangi somut adımları atacaktır?